

NURETTİN TOPÇU'NUN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

ANUŞ GÖKÇE



Biz ilk okumayı, kendimizi tanımayı öğretmenlerimizden öğreniriz. Öğretmenin değerini Hz. Ali şöyle belirtir. *“Bana bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olurum.”* Her halde öğretmenin değerini ifade etmek için bundan âlâ bir ifade yoktur. O, bir harf öğretmenin kırk yıl kölesi olacağına göre bize bilmediklerimizi öğreten, sihirli dokunuşlarıyla hayatımıza yön veren, sevgi ve şefkat kaynağı öğretmenlerimize bir ömür boyu kölesi olsak az gelir düşüncesindeyim. Tabii ki bu görüşüm öğretmenlik mesleğini hakkıyla yapanlar için. *Nurettin Topçu*, Eğitim meselesini ele aldığı *Maarif Davası* adlı kitabında öğretmenin idealist olmasını ister. O, mesaisine zamanında gelip giden, derslerine girip çıkan öğretmenin ideal bir öğretmen olamayacağını savunur.

Ona göre idealist öğretmen, çocuğu bir hamur gibi yoğurarak toplumun değerlerine saygılı, bu değerleri benimseyen ve öğrenciyi düşünmeye, daha iyiye, daha yükseklerle çıkmak için harekete geçirebilen kişidir. *Nurettin Topçu* muallimi şöyle tarif eder. *“Muallim, ruhların sanatkâdır. Muallim köyde bilen, öğreten, irşat eden, yol gösteren, terbiye eden hülâsa mürebbi, veli ve emin sıfatlarına sahip insan olacaktır. Ruhların mürşidi, hayatın nazımı ve istikbalin inşasının emin*

kefili olacaktır. Aynı ihtiyaç şehirde de vardır. Aile içinde kuvvet ve birliğin yokluğu, fertte ruhi sarsıntıların sürekliliği, hayatımıza hakiki medeniyet ışıklarının giremeyişi hep ideal muallime olan ihtiyacımızın dehşetini göstermektedir. (s.62) Toplumların yükselişini ve düşüşünü muallime verilen değerle ölçüldüğünü ifade eden Topçu, toplumları yapan da yıkan da muallimdir, der. *“Âdemoğlunu beşikten alarak mezara kadar götürüp teslim eden, dünyanın en büyük mesuliyetine sahip insan muallimdir. Kaderimizin hakikatının işleyicisi, karakterimizin yapıcısı, kalbimizin çevrildiği her yönde kurucusu odur.*

Fertler gibi nesiller de onun eseridir. Devletleri ve medeniyetleri yapan da yıkan da muallimlerdir. Muallime değer verildiği, muallimin hürmet gördüğü ülkede insanlar mesut ve faziletlidir. Muallimin alçaltıldığı, mesleğinin hor görüldüğü milletler düşmüştür, alçalmıştır. (s.63) Doğu'da İslam âleminde iki büyük muallim siması belirlediğini ifade eden Topçu, Aleviliğin tarikatların disiplinini bozduğunu söyler. *“Doğu'da İslam âleminde iki büyük muallim siması göze çarpar. Medresenin hâkimi olan*

skolastik üstatlar, tarikatların mürşitleri şeyhlerdir. Medrese ilahi iradenin emrinde ilerleyen insan şuurunu inkâr ederek *Aristocu* muhafazakârlığında inat ettiği için yıkıldı. Sonunda “ulema-yı rüsum” ve “beşik uleması”, vaktiyle İslam rönesansının şahikalarında şahlanan ruh ve zihniyetin katilleri oldular. İslam âleminde ilk öğretmenin Hz. Peygamber olduğunu söyleyen Nurettin Topçu, öğretmenlerin özgür olmasını istemektedir. “Milletimizin ruhi temelleri olan İslam’da Peygamber ilk muallimdi. Öğreten, inandıran ve yürüten o idi. Devlet ve mektep işlerini birleştirmiş, devleti mektep haline getirmişti. Sonraki devirlerde bu ikisi ayrılmakla beraber, birbirlerine sınımsız teması muhafaza ettiler; devlet adamı muallimin emrinde bulunduğu müddetçe cemaat ikbal halinde yaşadı. Muallim devlet adamının bendesi olduğu zaman cemaat bozuldu, felaketler baş gösterdi. (s.64) Öğretmene toplumda çok değer verilmesini isteyen Nurettin Topçu, onun karakterini meydana getiren vasıfları hakkında şunları söylemektedir:

1-Muallim hayatımızın sahibi olmaktan ziyade sanatkârımızdır. Kullanıcısı değil yapıcısıdır. Hayatıyla, yaşantısıyla örnek insan olur.

2- Muallim, geçeceği yolun bütün engellerle kaplı olduğunu bilen ve buna tahammül gösterebilen insandır. ‘Kime karşı olursa olsun her düşmanlık mutlaka kendimize düşmanlıktır’ itikadını kalbimize muallim sokabilir. Tahammülsüzlüğün, şikâyetin başladığı yerde muallimlik davası biter. 3- Muallimlik sevgi işidir; ruh sevgisidir. Ruhulvî olan isteklerine nefsinden her şeyi feda eden sevginin, ferdi ulaştırdığı örnek insan mertebesidir. İdeale, bizden istenildiği kadar örnek olmak mecburiyetindeyiz.

4- Muallim, hepimizin ihtiyacı olan doktordur. İman ve anlayış vasıtalarıyla bizleri tedavi eder.

Ruhlarımıza sunar ve hakikat âleminde haberler verir. Tehdit ve dayakla öğretmek muallimin işi olmadığı gibi içgüdülerimize serbestçe alabileceği istikametleri göstermek de muallimin vazifesi değildir. Birincisi düşmanın, ikincisi hokkabazın işidir. Ruhumuza aşilar yapan doktor olarak muallim ruh dünyamızın hem duygu hem bilgi hem de irade bölgelerinde aşilar yapmaya mecburdur. Duygu sahasında eğitim en küçük yaşta başlayacaktır. Kalbe yapılan ilk aşı, merhamet aşısıdır. Sonra hem cinsini sevmek ve sevdiği için aldatmamak, ihmal etmemek aşıları yapılır, cemaat sevgisi verilir. Böylece aşkın terbiyesinden sonra ferdin şahsiyeti işlenir. Her hareketinde kendin olma, kendi değerlerine bağlı kalma aşısı verilir. Arkasından mesuliyet duygusu gelir. Fert bu köprü vasıtasıyla hareketlerin âlemine aktarılır. Muallim yalnız ruhların sahibidir. Lakin davasının ulaştırabildiği neticeler bakılırsa, görülür ki o, hakikatte doktorumuzdur.

Disiplin kurucumuz, toplum düzenimizin bekçisi, ekonomik münasebetlerin düzenleyicisi ve siyasî yaşamımızın üstadıdır. Zira bunların hepsinden o, haberi olsa da olmasa da mesuldür. 5- Muallim sahip olduğu mesuliyetle en fazla hür olan insandır. Çünkü mesuliyetimiz hürriyetimizin kaynağıdır. Muallimin çalışmasını idari ve siyasi endişelerle kayıtlılandırmak, öğretim idealine dışarıdan emirlerle yön vermek istemek, onun yapısı bakımından hür olan şahsiyetini budamak ve ölüme mahkûm etmektir. (s.66 vd.) Hür olmayan muallim,

muallim değildir. Mahkûm edilmiş fikir ve irfandır. Fikir ve kültürün mahkûmiyeti en az vatan toprağının esaret altında kalması kadar acıklıdır. (s.72 vd.)

Sonuç

Nureddin Topçu'nun Osmanlı Devletinin çöküşünü tek bir sebebe bağlamasına katılmıyorum. Osmanlı Devletinin yıkılmasının en büyük sebebi düşünce sistemimizin değişmesi olarak görüyorum. Bu durum da siyasi iradenin etkisiyle olmuştur. Osmanlı Devletinde serbest düşünceye, yeniliklere gem vurulduğu zaman devlet çöküşe geçti. Devleti kuran hanedanın sürekli hareket halinde olan enerjik bir yapısı vardı. Kadınladelerle birlikte serbest düşünceye ket vurulması ve gelişen şartlara göre yeniliklerin, teknolojinin takip edilememesi, müftü ve müderrislerin devlet adamlarıyla birlik olup kendi çıkarlarını her şeyden üstün görerek devletin işleyişini, düzenini bozup anarşi yaratmaları Osmanlı Devletinin sonunu getirdiği kanaatindeyim. Çünkü yapılan bütün düzenlemelere, yeniliklere sarayı idare eden devlet adamları, 16. Yüzyılın ortalarından itibaren saray kadınları ve haremağaları, yeniçerilerin isyanı devlette sürekliliği baltalamıştır.

Sevgili okurlar, bir yazarın ya da düşünürün bütün düşüncelerine ne tamamen katılmak ne de tamamen reddetmek durumundayız. Bizim için faydalı olanı almalı, olmayanı da yazarın kişisel görüşü olarak serbest bırakmalıyız. Ben de bizler için, öğretmenler için olumlu olan görüşlerini aldım ve sizlerle paylaştım. Baskıyla, şiddetle, not korkusuyla öğrenciye bir şey öğretilmez. Ben ilkokuldan itibaren bazı öğretmenlerim tarafından hem şiddete

hem de tehdide, hatta hakarete maruz kalmış birisiyim. Öğrencilik yıllarımda beni takdir eden öğretmenlerim de olmuştur. Hatta ahirete intikal eden bazı öğretmenlerimin arkasından gözyaşı dökerken bazıları hakkında da hakkımı helal etmedim. Hele dilimdeki kekemelikten dolayı beni azarlayan iki sene üst üste edebiyat dersimize giren öğretmenimi hiç affetmedim.

Sevgili öğretmen arkadaşlarım, öğretmenlik samimiyet ve fedakârlık ister. Sizlerin de bu inançta olduğunuzu kabul ediyor ve hepinizin öğretmenler gününü kutluyorum. Sevgili öğretmen arkadaşlar, benim en çok sevdiğim ders tarih oldu. Tarih Hocam *Ayla Halıcı'nın* bana "*Heredot*" diye hitap etmesi üniversite ve bölüm tercihimden büyük etken oldu. Marifet iltifata tabidir. İlgi gösterilmeyen yerde bilgi ve sanat uçar gider. Dileğim en kısa zamanda öğretmenlik mesleği devlet ve toplum nazarında en yüksek değerini bulur.

